



Projectplan

Beleef de Oostvaardersplassen,
een avontuur voor iedereen!



Het zit in onze Natuur

Wij maken de natuur van heel dichtbij voelbaar & beleefbaar voor iedereen



INHOUDSOPGAVE

1	Projectsamenvatting.....	3
2	Samenvatting voor publicatiedoeleinden	4
3	Inleiding	5
3.1	Nationaal Park Nieuw Land	5
3.2	De Oostvaardersplassen	5
4	Staatsbosbeheer.....	6
4.1	Historie en bestuur	6
4.1.1	Provinciale organisatie en landelijke staf.....	6
4.1.2	Raad van Toezicht	7
4.1.3	Raad van Advies	7
4.2	Missie	7
4.3	Staatsbosbeheer Flevoland	7
5	Project: ‘Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!’.....	8
5.1	Situatieschets.....	8
5.2	Aanleiding en breed draagvlak vanuit de samenleving	8
5.2.1	Enquêtes onder bezoekers.....	9
5.2.2	Vrijwilligers fundament van het plan.....	9
5.2.3	Vogel- en Natuurwacht Flevoland sluit aan	9
5.2.4	Enthousiaste ondernemers doen mee.....	10
5.2.5	Mindervalide jongeren en ouderen het speerpunt	10
5.3	Gezamenlijk van idee naar actie!.....	10
5.4	Actieplan ‘Beleef de oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!’	11
5.4.1	Avontuurlijke Moerasvlonderpaden	12
5.4.2	Uitkijktoren met telescoop	15
5.4.3	Observatiepunt De Zeearend toegankelijk voor minder validen + telescopen	18
5.5	Doelstelling en resultaten	20
5.6	Projectlocatie	20
5.7	Projectorganisatie en uitvoering	22
5.7.1	Interne projectorganisatie	22
5.7.2	Betrokkenheid vrijwilligers en maatschappelijke organisaties	22
5.8	Kerndoelgroepen.....	23
5.8.1	Basisschoolkinderen.....	23

5.8.2	Senioren/ouderen die slecht ter been zijn.....	23
5.9	Samenwerkingen binnen het project	23
5.10	Wet- en regelgeving.....	24
5.11	Planning.....	25
5.12	PR & Communicatie	25
5.12.1	Inzet communicatiemiddelen	25
5.12.2	Communicatiedoelgroepen	25
5.13	Controle, evaluatie en continuïteit	26
5.13.1	Interne controle en evaluatie	26
5.13.2	Financiële controle en evaluatie.....	26
5.13.3	Continuïteit na realisatie project	26
6	Recap doelen Leader Flevoland	27
6.1	Sociale innovatie en sociale cohesie	27
6.2	Stand-land relaties.....	27
6.3	Recreatie platteland	27
7	Recap Leadercriteria	29
7.1	Bottom up / betrokkenheid lokale gemeenschap.....	29
7.2	Experimenteel en innovatief	30
7.3	Voorbeeldfunctie/kennisoverdracht.....	30
7.4	Is het project gericht op vrouwen, jongeren of ouderen?	31
7.5	Haalbaarheid.....	31
7.6	Efficiency en doelmatigheid	31

1 PROJECTSAMENVATTING

Subsidieregeling	Openstellingsbesluit uitvoering LEADER projecten provincie Flevoland 2015-2022
Provincie	Flevoland
Naam project	Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!
Hoofdaanvrager/penvoerder	Staatsbosbeheer Flevoland
Rechtsvorm	Rechtspersoon met Wettelijke Taak
KVK-nummer	30263544
ANBI status	Ja (RSIN: 806511588)
Adres	Kitsweg 1, 8218 AA Lelystad
Contactpersoon en functie	Jan van Dijk (projectleider Flevoland)
Email	j.vandijk@staatsbosbeheer.nl
Telefoonnummer	06-20271696
Locatie projectuitvoering	Oostvaardersplassen, Nationaal Park Nieuwland
Startdatum	01-03-2021
Einddatum	28-02-2023
Totale projectkosten	€ 913.893,-
Gevraagde Leader bijdrage	€ 250.000,-
Gevraagde bijdrage lokale overheid	€ 250.000,- (en toegekend door provincie Flevoland)

2 SAMENVATTING VOOR PUBLICATIEDOELEINDEN

De Oostvaardersplassen is een prachtig gebied. Het Oostvaardersveld en De Driehoek zijn open voor publiek en bieden de unieke ervaring van de aan moeras gebonden natuur. Het gebied heeft echter nog zoveel meer te bieden voor het publiek. De geheimen die het moerasgebied heeft blijven tot op heden nog onontdekt, terwijl daar op het gebied van toerisme, educatie en recreatie een enorm potentieel ligt. Avonturen beleven in een nog onontdekt gebied, dat is toch een fantastische beleving om te ervaren? Vanuit een vogelperspectief over het gebied uitkijken om vervolgens zelf het moeras in te trekken en worden omgeven door wilde dieren, drassige gronden en weidse uitzichten. Er ligt een schat aan mogelijkheden om de educatieve waarde van het gebied verder uit te breiden en onder de aandacht te brengen bij het publiek: jong en oud!

Het is daarom een gezamenlijke wens om het gebied verder toegankelijk te maken voor publiek, waardoor er veel nieuwe belevings-, educatieve en recreatieve mogelijkheden ontstaan. Toegankelijk betekent in deze context het toegankelijk en bereikbaar maken van nieuwe onontdekte gebieden en ook bestaande voorzieningen geschikt maken voor alle doelgroepen. In het bijzonder ouderen die niet meer goed ter been zijn en ook rolstoelgebonden kinderen. Beide doelgroepen kunnen op dit moment nog niet de avonturen van De Oostvaardersplassen beleven, samen met hun familie of klasgenoten.

Met ondersteuning van vrijwilligers, bezoekers, ondernemers en organisaties in het gebied is het plan 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' ontwikkeld. Met dit plan realiseren we twee avontuurlijke moerasvlonderpaden (noordkant van De Driehoek en nabij het Buitencentrum), dwars door nog onontdekte moerasgebieden. Dichterbij kan de natuur niet beleefd worden! Deze natuurbeleving wordt versterkt door een natuurinclusieve uitkijktoren met telescoop. Vanuit deze toren kan worden uitgekeken over de drie verschillende landschapstypen van het Moerasgebied, De Waterlanden en De Driehoek. De kwalitatief hoogwaardige telescoop maakt het mogelijk om nog beter de dieren en planten te kunnen aanschouwen, waardoor de beleving optimaal kan worden ervaren. Tot slot wordt observatiepunt 'De Zearend' toegankelijk gemaakt voor ouderen die slecht ter been zijn en/of rolstoelgebonden kinderen. Zo wordt het voor iedereen mogelijk om deze publiekstrekker van het gebied te bezoeken en wordt niemand meer buitengesloten om natuur te beleven



Foto's: Tjibbe Hunink, Marjolein den Hartog, Marleen Annema, Mikal Folkertsma en Wim Brink

3 INLEIDING

3.1 NATIONAAL PARK NIEUW LAND

Dicht bij de drukbevolkte Randstad vind je Nederlands best bewaarde geheim: Nationaal Park Nieuw Land. Het grootste man-made natuurpark ter wereld! Je bevindt je hier letterlijk op de bodem van de voormalige Zuiderzee. Nationaal Park Nieuw Land dankt zijn ontstaan aan het grootste inpolderingstraject ter wereld: de drooglegging van Flevoland! Nationaal Park Nieuw Land bestaat uit deelgebieden Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen, Marker Wadden en het Markermeer. De ontwikkelingsvisie van het Nationaal Park kent drie heldere hoofdlijnen, te weten:

- Naar een nationaal park van wereldklasse
- Vergroten, versterken en verbinden van de natuur
- Natuur en samenleving dichterbij elkaar

3.2 DE OOSTVAARDERSPLASSEN

De Oostvaardersplassen is één van de grootste natuurgebieden van Nederland en ligt in het Park Nieuw Land. Onder natuurgebied Oostvaardersplassen vallen de gebieden Hollandse Hout, Kotterbos, Oostvaardersbos, Oostvaardersveld en het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen.

Ruim 50 jaar geleden schiep de natuur in zuidelijk Flevoland dit uitgestrekte moerasgebied. Ganzen, lepelaars en vele andere moerasvogelsoorten wisten de Oostvaardersplassen al snel te vinden, net als reeën, vossen, hazen, vleermuizen en vlinders. En sinds 2006 broedt zelfs de zeearend er. In dit vogelrijke moerasgebied werken mens en natuur op een bijzondere manier samen. Zo kom je onderweg heckrunderen, konikpaarden en edelherten tegen. Zij houden met hun gegraas de graslanden open.

Staatsbosbeheer zet zich in om samen met de achterban nieuwe recreatiemogelijkheden te ontwikkelen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat dit niet ten koste gaat van de bestaande natuurwaarden van het beschermde Natura2000-gebied Oostvaardersplassen. Behalve nieuwe recreatiemogelijkheden wordt daarom in de komende jaren ook flink geïnvesteerd in kwaliteitsverbetering van de natuur. Vernatting van het gebied, aanleg van poelen en vispassages gaan zorgen voor een beter leef- en voedselgebied voor moerasvogels als lepelaar en roerdomp. Verder zal door het aanbrengen van meer variatie in de vegetatie de soortenrijkdom van planten en dieren in het gebied aanzienlijk toenemen, wat ook weer aantrekkelijk is voor de bezoekers.



4 STAATSBOSBEHEER

Staatsbosbeheer beheert het groene erfgoed van Nederland; 273.000 ha natuur die we beschermen, die je kunt beleven en die we samen met en voor anderen duurzaam benutten. Overal in Nederland werkt Staatsbosbeheer samen met gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties. Samen met ondernemers in uiteenlopende sectoren ontwikkelen we duurzame initiatieven op het gebied van beschermen, beleven en benutten.

4.1 HISTORIE EN BESTUUR

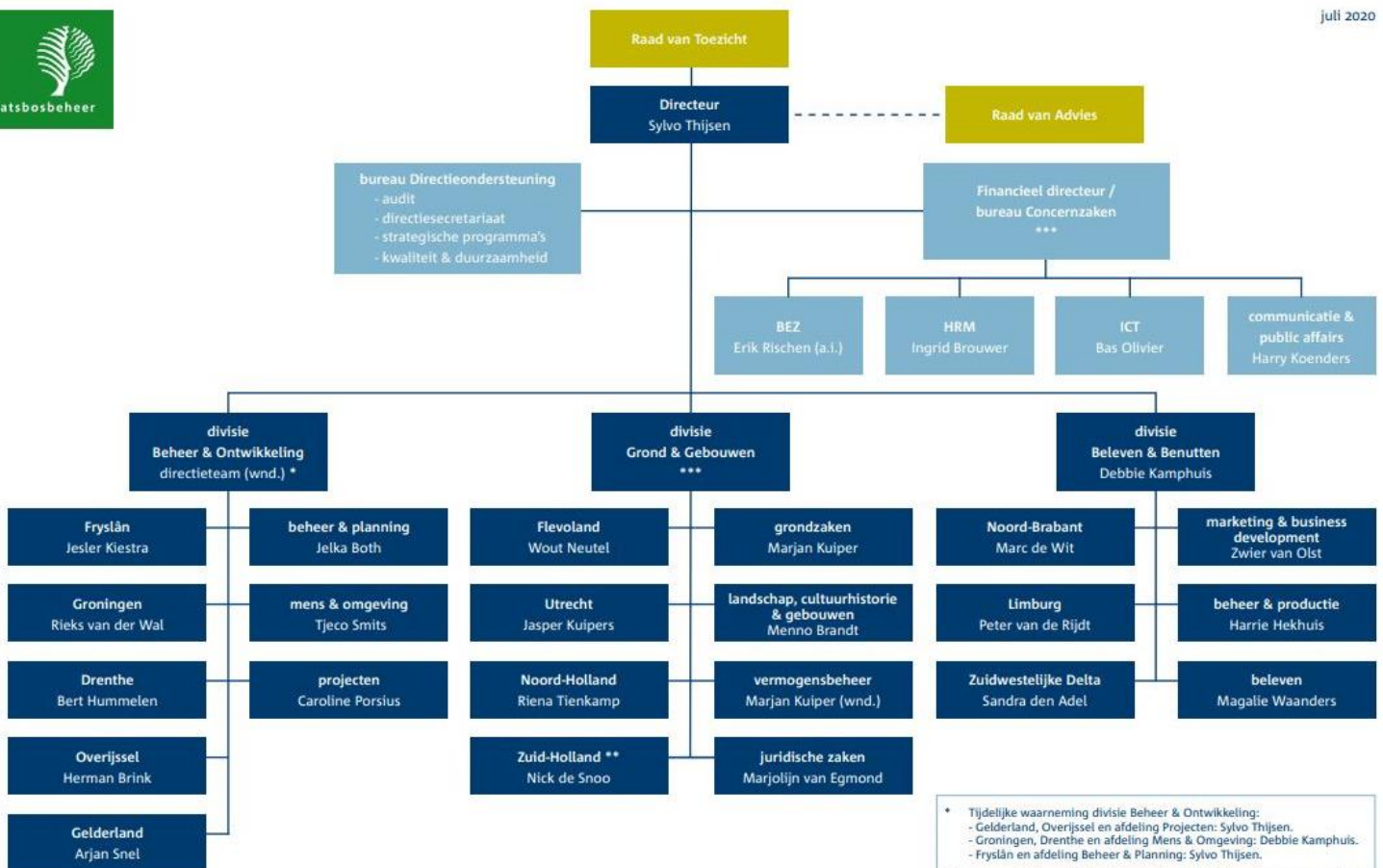
Toen ons land werd gekenmerkt door een tekort aan bos en toename van zandverstuivingen, werd Staatsbosbeheer opgericht. Op 21 juli 1899 om precies te zijn. Daarmee schrijven we al 120 jaar geschiedenis op het gebied van natuur. Bij Staatsbosbeheer werken 1.270 medewerkers. De algehele leiding van Staatsbosbeheer is in handen van de directeur, Ir. S. (Sylvo) Thijsen BNT. Het hoofdkantoor is gevestigd in Amersfoort.

4.1.1 Provinciale organisatie en landelijke staf

De provinciale organisatie - de 'buitenorganisatie' - is de spil van Staatsbosbeheer. Deze bestaat uit een provinciehoofd, gebiedsmanager, beheerteam van boswachters en projectmedewerkers, ondersteund door stafmedewerkers. In de mandaatregeling Staatsbosbeheer is de bevoegdheidsverdeling binnen de organisatie vastgelegd.



juli 2020



* Tijdelijke waarneming divisie Beheer & Ontwikkeling:
- Gelderland, Overijssel en afdeling Projecten: Sylvo Thijsen.
- Groningen, Drenthe en afdeling Mens & Omgeving: Debbie Kamphuis.
- Fryslân en afdeling Beheer & Planning: Sylvo Thijsen.

** De provinciale eenheid Zuid-Holland valt tijdelijk onder verantwoordelijkheid van Debbie Kamphuis.

*** Tijdelijke waarneming door Sylvo Thijsen.

Van 1 maart 2019 tot 1 oktober 2020 is Saskia de Jonge programmadirrecteur Concernzaken (a.i.).



4.1.2 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op de werkzaamheden van de directie van Staatsbosbeheer en de directie met raad en daad terzijde te staan.

4.1.3 Raad van Advies

De Raad van Advies adviseert de directie – gevraagd en ongevraagd - over de wijze waarop Staatsbosbeheer aansluit bij de wensen en inzichten van gebruikers van onze natuurgebieden.

4.2 MISSIE

Wij, de medewerkers van Staatsbosbeheer, beschermen en ontwikkelen het kenmerkende groene erfgoed van Nederland. Wij zijn er op gericht dat huidige en toekomstige generaties de vele belangrijke waarden van natuur kunnen beleven, in balans met het duurzaam benutten van onze gebieden met de samenleving.

4.3 STAATSBOSBEHEER FLEVOLAND

In Flevoland beheert Staatsbosbeheer 19.170 hectare bos, natuur en landschap. Dat is maar liefst 13,5 procent van het landoppervlak van Flevoland. Om al die hectares te beheren zijn circa 50 boswachters en andere collega's werkzaam in de provincie.

Staatsbosbeheer is provinciaal georganiseerd. Aan het hoofd van deze provinciale organisatie staat het Provinciaal Hoofd (Wout Neutel). In de lijn organisatie, direct onder het Provinciaal hoofd vallen drie beheergebieden, te weten:

- Lelystad, Almere en Kuinderbos onder leiding van een teamleider (Jaap Meeuwissen).
- De Randmeerbossen onder leiding van een teamleider (Jan van Veen)
- De Oostvaardersplassen onder leiding van een gebiedsmanager (Susan Bonekamp).

Onder teamleiders en de gebiedsmanager valt het integrale beheerteam van boswachters publiek (senior en junior), Boswachters beheer (senior en junior) en Boswachters ecologie. De provinciale eenheid wordt centraal ondersteund door stafleden op het gebied van communicatie, vastgoed, juridische zaken, personeel en ecologie. Daarnaast wordt de provinciale eenheid ook ondersteund door een accountmanager, een provinciaal adviseur en projectleiders.

Het beheerteam en de medewerkers in het Buitencentrum worden ondersteund door een groep van ongeveer 40 beheervrijwilligers en vrijwillige natuurgidsen.

5 PROJECT: 'BELEEF DE OOSTVAARDERSPLASSEN, EEN AVONTUUR VOOR IEDEREEN!'

5.1 SITUATIESCHETS

De Oostvaardersplassen is een prachtig gebied. De natuur beleven kan vooral vanaf de rand kijkend het gebied in. De begeleide excursies bieden ruimte om het gebied in te gaan. Het Oostvaardersveld en De Driehoek zijn open voor publiek en bieden de unieke ervaring van de aan moeras gebonden natuur.



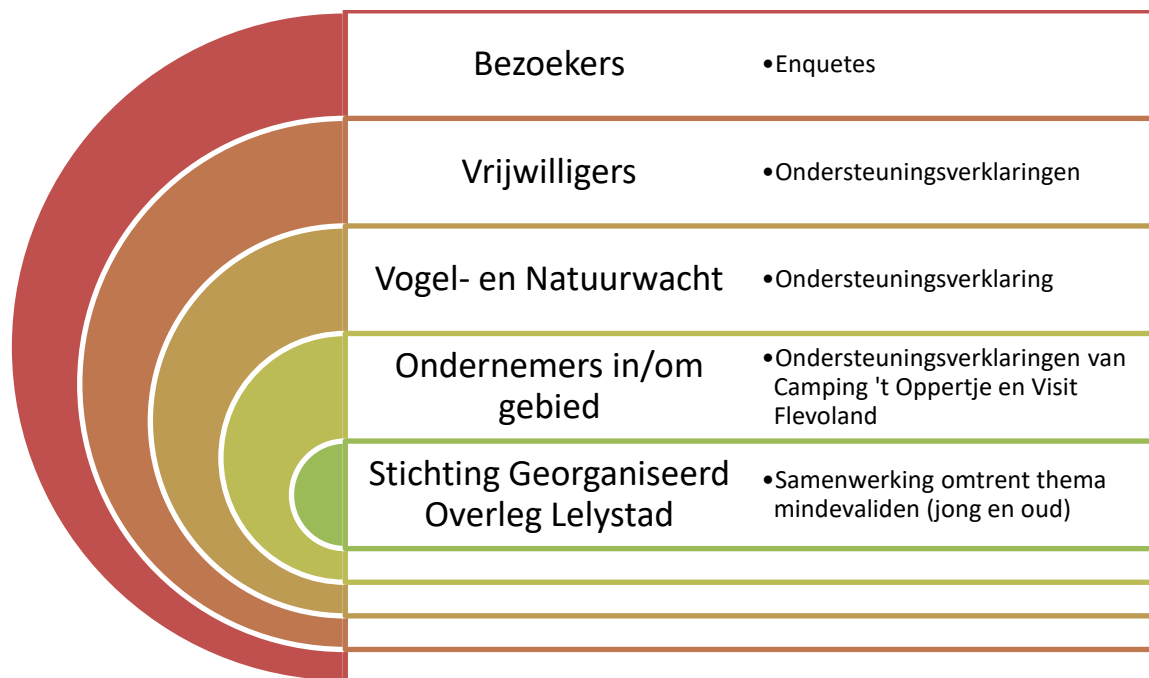
5.2 AANLEIDING EN BREED DRAAGVLAK VANUIT DE SAMENLEVING

Het gebied heeft echter nog zoveel meer te bieden voor het publiek. De geheimen die het moerasgebied heeft, blijven tot op heden nog onontdekt, terwijl daar op het gebied van toerisme en recreatie een enorm potentieel ligt. Avonturen beleven in een nog onontdekt gebied, dat is toch een fantastische belevenis om te ervaren? Vanuit een vogelperspectief over het gebied uitkijken om vervolgens zelf het moeras in te trekken en worden omgeven door wilde dieren, drassige gronden en weidse uitzichten.

Het is de wens om dit gebied toegankelijk te maken voor publiek, waardoor er veel nieuwe belevings-, educatieve en recreatieve mogelijkheden ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn nieuwe excursies en de ontwikkeling van een educatieprogramma voor scholen. Iets wat er op dit moment nog in zeer beperkte mate is voor moerassen. Toegankelijk betekent in deze context het toegankelijk en bereikbaar maken van nieuwe onontdekte gebieden en ook bestaande voorzieningen geschikt maken voor alle doelgroepen. In het bijzonder ouderen die niet meer goed ter been zijn en ook rolstoelgebonden kinderen. Beide doelgroepen

kunnen op dit moment nog niet de avonturen van De Oostvaardersplassen beleven, samen met hun familie of klasgenoten.

De wens om het gebied aan te pakken komt voort uit verschillende segmenten van de samenleving. Zij zien ook allen de potentie van het gebied en willen zich daar ook actief voor inzetten. De diversiteit van deze segmenten laat zien dat er juist ook op een breed niveau draagvlak is voor dit plan. Onderstaand schema geeft de diversiteit aan draagvlak weer.



5.2.1 Enquêtes onder bezoekers

Vrijwilligers van Staatsbosbeheer zijn het gebied ingegaan en hebben bezoekers actief benaderd en gevraagd naar hun mening over het gebied, haar (on)mogelijkheden en de nieuwe ideeën. Bezoekers konden een QR code inscannen en kregen zo een vragenlijst. Er was een response van ca. 30 bezoekers, afkomstig uit het hele land. Vrijwel alle respondenten gaven aan de ideeën te ondersteunen en zagen het als een interessante uitbreiding van de mogelijkheden in het gebied. De ingevulde vragenlijsten zijn als bijlage toegevoegd.

5.2.2 Vrijwilligers fundament van het plan

Daarnaast is in vroegtijdig stadium draagvlak en samenwerking gezocht met de vrijwilligers die actief zijn in het projectgebied, zoals bijvoorbeeld de natuurgidsen. Sterker nog; input voor de plannen is ook vanuit hen gekomen. Zij geven aan dat bezoekers het 'jammer' vinden dat zij niet meer van het moeras kunnen zien en de huidige verwachtingen hoger zijn dan ze nu kunnen waarmaken. Zij ondersteunen ook unaniem de plannen om het gebied toegankelijker te maken voor publiek. Voor hen werkt het zeer motiverend om nieuwe mogelijkheden te krijgen voor rondleidingen e.d. in nog onbereikbare gebieden. Meer dan 15 ondersteuningsverklaringen van de vrijwilligers zijn als bijlage toegevoegd.

5.2.3 Vogel- en Natuurwacht Flevoland sluit aan

Naast het daadwerkelijk toegankelijk maken van dit nieuwe gebied is er, in samenwerking met o.a. de Vogel- en Natuurwacht Flevoland, ook een behoefte gesignaleerd om het gebied en de dieren te observeren vanuit een ander perspectief. Een perspectief van bovenaf, waardoor de natuur op een heel ander vlak wordt beleefd dan wanneer je er daadwerkelijk in staat. Zij ondersteunen de plannen om dit te realiseren en zien

een nauwe samenwerking bij de totstandkoming van deze plannen graag tegemoet. Deze ondersteuningsbrief is als bijlage toegevoegd.

5.2.4 Enthousiaste ondernemers doen mee

Steun voor de ideeën is ook gevonden bij Camping 't Oppertje. Het idee om de Oostvaardersplassen beter beleefbaar te maken vanuit het openbaar toegankelijk gebied de Driehoek wordt door hen zeer enthousiast ontvangen. Hetzelfde geldt voor Visit Flevoland, die in dit plan ook mogelijkheden zien om Flevoland, in het bijzonder de Oostvaardersplassen, een nieuwe impuls te geven op recreatief gebied.

5.2.5 Mindervalide jongeren en ouderen het speerpunt

Op het vlak van het beleven en ontdekken van het gebied speelt ook de doelgroep mindervaliden een rol. Aan de rand van het gebied staat het populaire observatiepunt De Zearend, alleen is deze niet toegankelijk voor bijvoorbeeld ouderen die minder goed ter been zijn. Zij kunnen de trap niet op en daardoor ook niet genieten van het prachtige uitzicht. Ook voor rolstoelgebonden kinderen, tijdens bijvoorbeeld schoolexcursies en/of bezoeken met de familie is dit een probleem. Er is in het verleden wel een pad aangelegd dat toegankelijk is voor deze doelgroep, alleen is De Zearend dat zelf totaal niet.

Bij een bezoek van GOL (Stichting Georganiseerd Overleg Lelystad voor mensen met een beperking) en Staatsbosbeheer aan de Zearend, hebben we samen goed kunnen vaststellen wat er moet gebeuren om de Zearend fysiek toegankelijker te maken (drempels, deuren, trap) en welke aanpassingen nodig zijn om ook vanaf de begane grond uitzicht te bieden (verhoogd plateau, lage ramen, telescopen). GOL heeft daarna ook nog reactie gegeven op de bouwtekeningen en voorstellen gedaan.



5.3 GEZAMENLIJK VAN IDEE NAAR ACTIE!

Staatsbosbeheer signaleert een duidelijke behoefte. Een behoefte aan een ontdekking van tot op heden onbereikbaar gebied. Een gebied waar meer ontmoetingen mogelijk worden tussen alle bezoekers en de natuur op nieuwe manieren ontdekt en beleefd kan worden. Dat (door)ontwikkeling van educatie activiteiten en programma's mogelijk maakt en nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor ouderen die slecht ter been zijn en rolstoelgebonden kinderen. Kortom, een gebied dat elke doelgroep kan bedienen en daarvoor ook activiteiten heeft die daarop aansluiten.

Tegelijkertijd is het ook een behoefte die ondersteund wordt door verschillende doelgroepen vanuit de gemeenschap:

- Bezoekers van het park Nieuwland;
- Actieve vrijwilligers in het gebied;
- Ondernemers in het gebied (Camping 't Oppertje en Visit Flevoland)
- De Vogel- en Natuurwacht Flevoland;
- Belangenorganisaties kwetsbare doelgroepen (Stichting Georganiseerd Overleg Lelystad)

Om gehoor te geven aan deze behoeften is het plan ontwikkeld genaamd 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' Een plan met draagvlak en steun vanuit de samenleving en waarmee het toerisme in het projectgebied een positieve impuls krijgt.

5.4 ACTIEPLAN 'BELEEF DE OOSTVAARDERSPLASSEN, EEN AVONTUUR VOOR IEDEREEN!'

Het plan 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' zet in op de nieuwsgierige ontdekkingsaard van mensen. Staatsbosbeheer geeft met het plan mensen de mogelijkheid om de geheimen van het Moerasgebied, De Driehoek en het Entreegebied te ontdekken. Voor iedereen moet het mogelijk zijn om vanuit verschillende perspectieven natuurlijk te kunnen beleven. Om dat te bewerkstelligen gaan we concreet de volgende onderdelen realiseren.

Projectonderdeel	Korte omschrijving	Beoogd resultaat
1. Avontuurlijke Moerasvlonderpaden	<p>De realisatie van moerasvlonderpaden door ontoegankelijk moerasgebied.</p> <p>Een deel van de moerasvlonderpaden start nabij de uitkijktoren aan de noordzijde van de Driehoek. Het pad van maar liefst 500 meter lang slingert door het metershoge riet, door het leefgebied van verschillende dieren, zoals vele moerasvogels.</p> <p>Een tweede deel van het moerasvlonderpad met een lengte van 250 meter start bij het Bezoekerscentrum. Met deze 'boardwalk' wordt een kortere wandeling mogelijk door de rietoever van de Keersluisplas en langs een nieuw te maken vogelkijkhut. Dat is ook plezierig voor jongeren/ouderen die niet heel ver kunnen/willen lopen, maar toch natuur met riet en water op een avontuurlijke manier willen beleven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onbereikbaar moerasgebied wordt toegankelijk ■ Beleving van natuur krijgt een nieuwe dimensie ■ Vrijwilligers krijgen meer uitdagende mogelijkheden tijdens excursies voor bezoekers ■ Ontwikkeling educatie lespakket basisschool met thema 'moeras' ■ Nieuwe excursie 'Varen met de boswachter over het Hoofddiep' ■ Ontwikkeling lespakket Wetland Ecosysteem voor kinderen ■ Ouderen die slecht ter been zijn kunnen dankzij de geringe afstand van het Buitencentrum naar de boardwalk ook natuur beleven ■ Kinderen die slecht ter been zijn kunnen dankzij de geringe afstand van het Buitencentrum naar de boardwalk ook natuur beleven
2. Uitkijktoren met telescoop	<p>Aan de noordzijde van de Driehoek wordt een uitkijktoren gerealiseerd, waar vanuit een ander perspectief natuurbeleving kan plaatsvinden. Vanuit deze toren kan worden uitgekeken over de drie verschillende landschapstypen van het Moerasgebied, De Waterlanden en De Driehoek. De kwalitatief hoogwaardige telescoop maakt het mogelijk om nog beter de dieren en planten te kunnen aanschouwen, waardoor de beleving optimaal kan worden ervaren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Natuurbeleving vanuit een nieuw perspectief. ■ Ervaren van de prachtige panorama's en weidsheid van het gebied. ■ Uitbreiding mogelijkheden van spotten van vogels en wild. ■ Nieuwe mogelijkheden voor educatie over de verschillende landschapstypen. ■ Toren wordt natuurinclusief gebouwd, waarbij in bouwwerk ruimte ontstaat voor zwaluwnesten, vleermuis en insectenhôtels → Natuur van nog dichterbij te beleven

		<ul style="list-style-type: none"> De toren wordt circulair gebouwd met gebruik van duurzame en herbruikbare materialen en waar mogelijk hout uit eigen bossen.
3. Observatiepunt De Zeearend toegankelijk voor minder validen + verbeteren observatiemogelijkheid met telescopen	<p>Observatiepunt 'De Zeearend' is een van de publiekstrekkingen van het gebied. In het verleden is er een pad naartoe aangelegd voor ouderen die slecht ter been zijn en/of kinderen die rolstoelgebonden zijn. De Zeearend zelf is dat echter niet. Met dit project wordt 'De Zeearend' toegankelijk gemaakt voor deze doelgroepen. Door aanpassingen aan het observatiepunt kunnen ook zij genieten van de natuur, verbonden aan de natte graslanden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ouderen die slecht ter been zijn en/of rolstoelgebonden kinderen kunnen ook vanuit De Zeearend het natuurgebied bezichtigen Ontwikkeling speurtocht voor rolstoelgebonden kinderen met De Zeearend als belangrijk onderdeel Krachtige positionering op gebied van toegankelijkheid Families en schoolklassen kunnen nu met iedereen De Zeearend bezoeken. Niemand vanuit de kwetsbare doelgroep hoeft meer buiten te wachten Ervaren van de prachtige panorama's en weidsheid van het gebied Dieren van dichtbij bestuderen met telescopen die ook voor jonge kinderen en rolstoelgebruikers geschikt gemaakt zijn.



5.4.1 Avontuurlijke Moerasvlonderpaden

De moerasvlonderpaden worden op twee plaatsen in het gebied gerealiseerd. Onderstaande foto laat de locaties zien.



Het 'rondje riet' is bereikbaar door te wandelen vanaf het bezoekerscentrum langs het Hoofdiep. In de toekomst kan het startpunt van 'rondje riet' ook bereikt worden met de nieuwe vaarexcursie met de boswachter. De lengte van dit avontuurlijk pad is ca. 500 meter en trekt door het tot nu toe onbereikbare moerasgebied. Een totaal nieuwe manier van natuurbeleving, waarbij de bezoekers een kijkje kunnen nemen in het leefgebied van dieren.

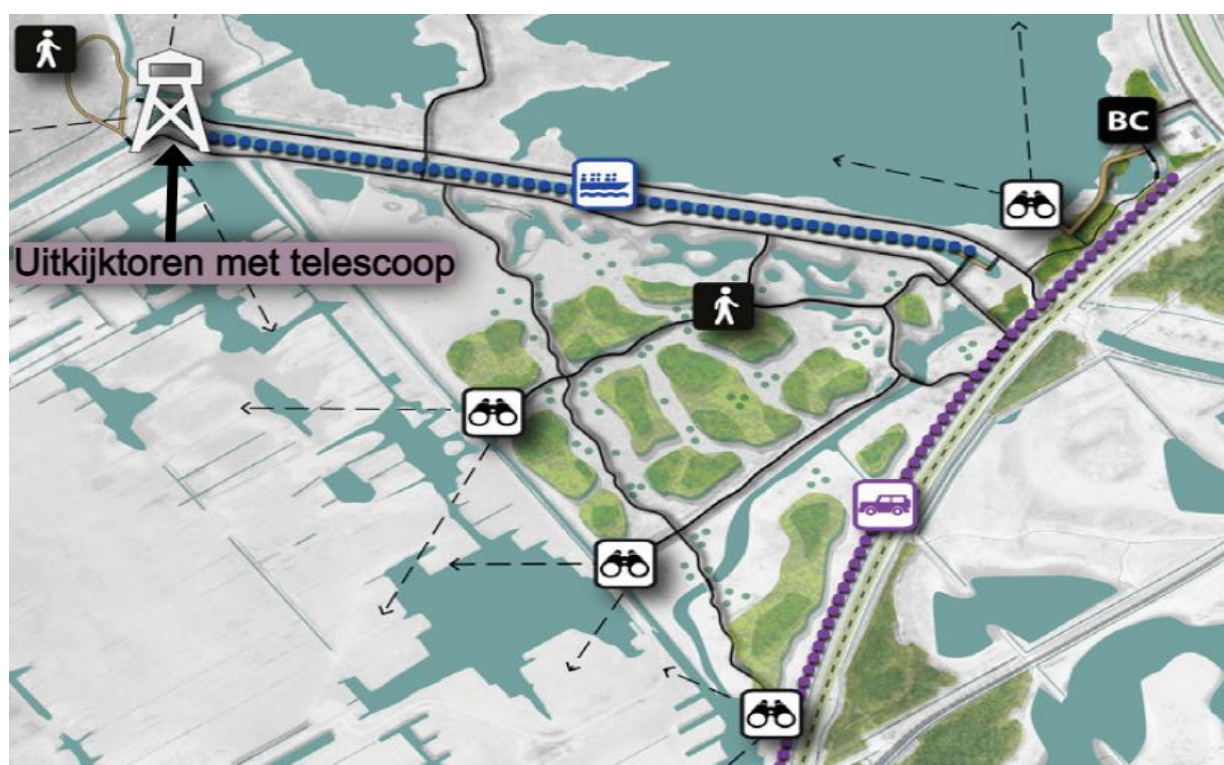
De 'boardwalk' start bij het bezoekerscentrum en is daardoor makkelijker te bereiken voor mensen die slechter ter been zijn of jonge kinderen die nog niet zo ver kunnen lopen. Ook de afstand is met 250 meter korter dan het eerder genoemde 'rondje riet'. Hiermee onderscheiden beide moerasvlonderpaden zich van elkaar en vullen daarmee de behoeften van de verschillende doelgroepen in. De overeenkomst van 'rondje riet' en de 'boardwalk' is juist dat ze beide een nog ontoegankelijk stuk natuur toegankelijk maken. Bezoekers kunnen de natuur op een totaal nieuwe manier beleven in het gebied en hiermee willen we ook meer bezoekers naar het gebied trekken.

5.4.2 Uitkijktoren met telescoop

Aan de Noordzijde van De Driehoek wordt een uitkijktoren gerealiseerd van 12 meter hoog, van waar kan worden uitgekeken op drie verschillende landschapstypen van het Moerasgebied, De Waterlanden en De Driehoek. De kwalitatief hoogwaardige telescoop versterkt deze manier van natuurbeleving nog meer. Het gaat niet alleen om het spotten van vogels, maar ook om het panorama en de weidsheid van het gebied te kunnen ervaren.

Bij het ontwerpen van de uitkijktoren wordt rekening gehouden met het vermijden van verstoring door beweging, geluid of spiegelende oppervlakken als glas.

Voor de uitkijktoren, kijkhutten en kijkschermen in de Oostvaardersplassen is een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hiermee wordt bereikt dat er een familie van observatiepunten ontstaat, wat zorgt voor rust en eenheid in het landschap. Er is gekozen voor sobere ontwerpen, waarbij de nadruk ligt op de beleving in plaats van op het bouwwerk zelf. De materiaalkeuze zoals hout in de gevel zorgt voor inpassing in het landschap. Innovatief is bovendien dat er 'natuurinclusief' wordt gebouwd, waarbij in het bouwwerk al ruimte wordt gereserveerd voor zwaluwnesten, vleermuisverblijven en insectenhôtels. Bij de bouw wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen zoals hout uit eigen bossen van Staatsbosbeheer.



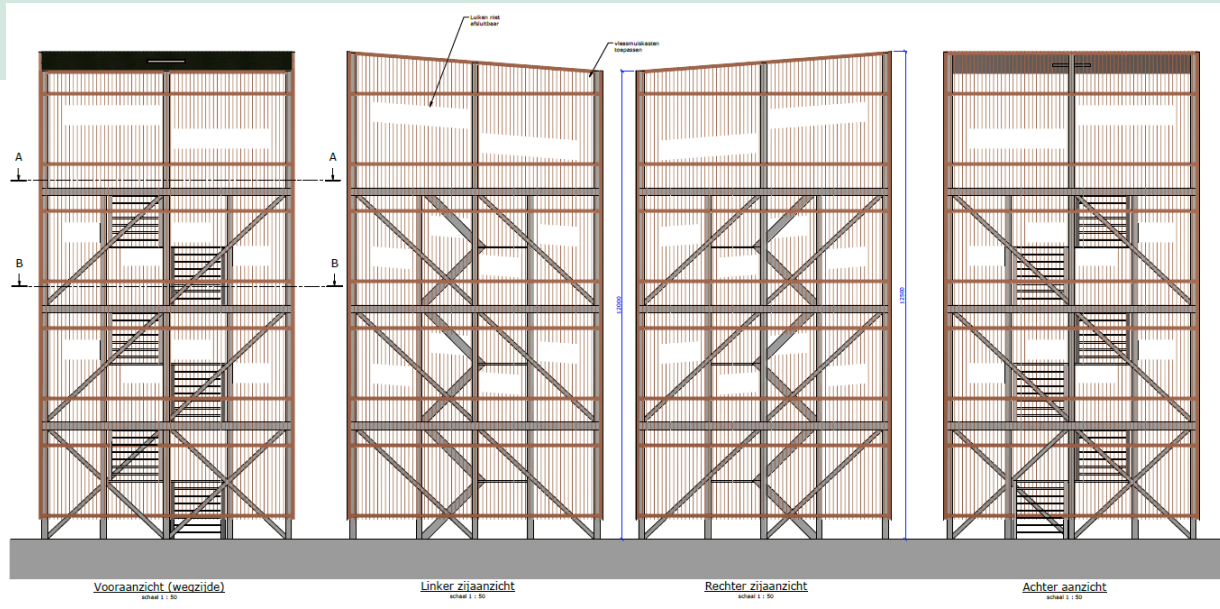
Participatie vrijwilligers

De rol en betrokkenheid van vrijwilligers is bij dit projectonderdeel ook sterk aanwezig. Zij helpen mee met het aanplanten van struiken langs de opgang naar de uitkijktoren. Deze opgang zorgt ervoor dat bezoekers ongezien kunnen aankomen bij de toren, zonder dat de dieren worden weggejaagd. Deze bosschage levert tevens een bijdrage aan de biodiversiteit voor wat betreft insecten en het vogelleven in het gebied.

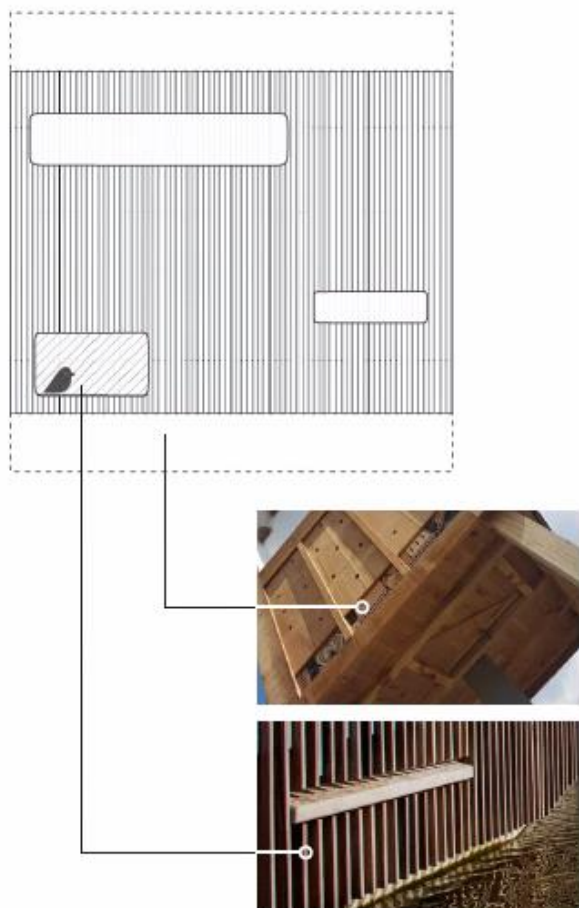
Verder worden de vrijwilligers betrokken bij en ingezet voor kleine afrondende werkzaamheden aan het interieur van observatiepunt en -toren. Een voorbeeld hiervan is het ophangen van de nestkasten, vleermuis kasten en insectenhôtels bij de toren.

Onderstaand volgt een grafische weergave van de constructie en de faciliteiten van de uitkijktoren. Tevens zijn foto's van de telescoop toegevoegd.





Natuur-inclusief gevel

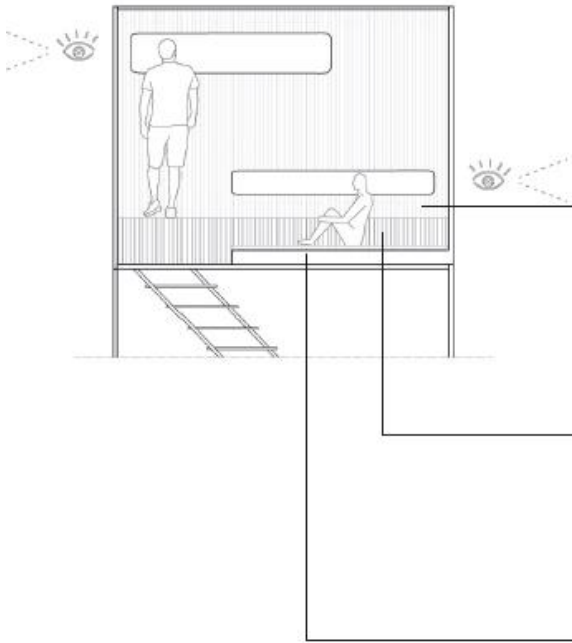


Principe: mogelijke locatie van nestenkasten of andere plekken voor fauna verwerkt in de gevel



Goed: de latten zijn strak en verticaal toegepast

Faciliteiten om comfortabel langere tijd te observeren



Duurzaam en herbruikbaar materiaal dat overeenkomt met het bouw materiaal van de uitkijkplekken



Afgewerkt met weersbestendig houten plaatmateriaal

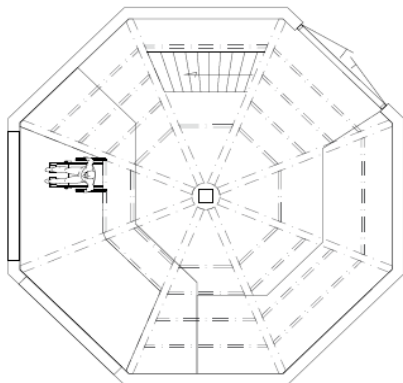
Bankjes, stoelen en tafels zijn een integraal onderdeel van het interieur



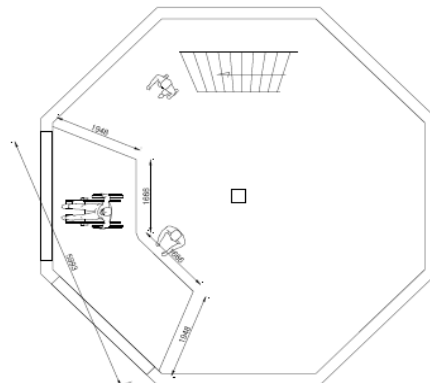
5.4.3 Observatiepunt De Zeearend toegankelijk voor minder validen + telescopen

Observatiepunt 'De Zeearend' wordt toegankelijk gemaakt voor ouderen die slecht ter been zijn en/of rolstoelgebonden kinderen. Zo wordt het voor iedereen mogelijk om deze publiekstrekker van het gebied te bezoeken. Er ligt al een aangepast pad naar het observatiepunt.

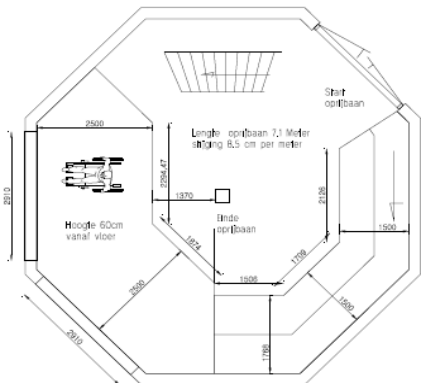
In samenwerking met de GOL is er een plan ontwikkeld voor De Zeearend. Deze aanpassingen betreffen onder meer drempels, deuren en verwijderen van 1 van de trappen om meer ruimte te maken. Ook worden op de benedenverdieping een hellingbaan en verhoogd plateau gemaakt voor rolstoelen. Bovendien worden verlaagde ramen aangebracht. Via het maken van een opening in het plafond tussen begane grond en bovenverdieping wordt meer stahoogte gecreëerd voor bijvoorbeeld een begeleider. Met deze open ruimte wordt bovendien bereikt dat er contact kan blijven tussen mensen boven en beneden. Daarnaast worden telescopen geplaatst om bijvoorbeeld moerasvogels en edelherten van dichtbij te kunnen zien. De telescoop beneden is ook voor rolstoelgebruikers te benutten. Bij het natuurontwikkelingsproject in de Oostvaardersplassen wordt gezorgd voor de aanleg van een poel waar moerasvogels kunnen foerageren. Direct voor het observatiepunt wordt riet verwijderd om meer uitzicht te creëren voor de rolstoelgebruiker.



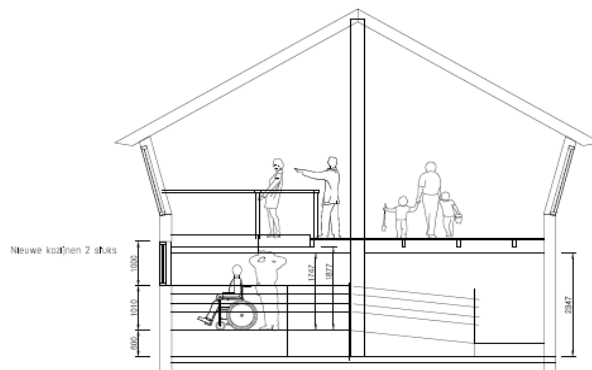
B.A.Z.



B.A.Z. Verdieping



B.A.Z. Begane grond



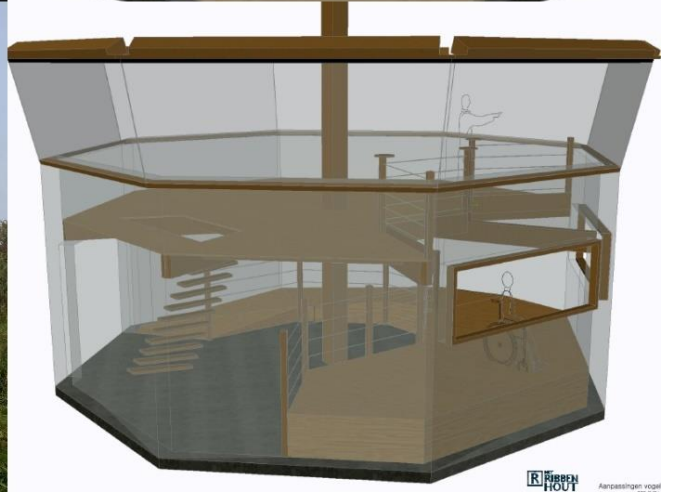
V.A.Z.



Aanpassingen vogelhut De Zeearend
BBB OVP Lelystad



Onderstaand volgen foto's van het bezoek van de GOL met de boswachter aan De Zearend en twee constructietekeningen die laten zien dat middels een hellingbaan volledig gebruik gemaakt kan worden van de benedenverdieping van De Zearend



5.5 DOELSTELLING EN RESULTATEN

De hoofddoelstelling van het plan luidt als volgt:

‘De toeristische mogelijkheden van De Driehoek, Entreegebied en Moerasgebied in de Oostvaardersplassen optimaal benutten door onbereikbare gebieden voor iedereen toegankelijk te maken waardoor natuurbeleving vanuit verschillende perspectieven kan worden ervaren’.

De concrete fysieke resultaten zijn de realisatie van de drie projectonderdelen, namelijk avontuurlijke moerasvlonderpaden, de uitkijktoren met telescoop en observatiepunt De Zeearend die toegankelijk is voor ouderen die slecht ter been zijn en onder andere rolstoelgebonden volwassenen en kinderen. Deze resultaten kunnen na realisatie getoetst worden aan de hand van foto's.

Echter zijn er ook andere resultaten te noemen die bewerkstelligd gaan worden dankzij deze projectonderdelen.

- Een toename van het aantal bezoekers aan de Oostvaardersplassen en in het bijzonder in het gebied De Driehoek, Entreegebied en Moerasgebied. Naar verwachting zal het aantal bezoekers richting de 200.000 per jaar gaan.
- Een kwaliteitsimpuls geven van een bezoek aan de Oostvaardersplassen. Het doel daarbij is juist om de bezoekers meer belevingsmogelijkheden te bieden tijdens een bezoek aan de Oostvaardersplassen.
- Duidelijke positionering (toegankelijkheid doelgroepen en toegankelijk moeras) van het gebied ten opzichte van andere gebieden.
- Vrijwilligers worden gemotiveerder, doordat ze nieuwe en meer uitdagende mogelijkheden hebben in het gebied voor excursies met bezoekers
- Kenbaar en toegankelijk maken van een unieke plek in Flevoland.
- Stimuleren van sociale cohesie doordat er meer mogelijkheden in het gebied zijn om samen als groep/gezin te doen.
- Meer ontmoetingen in een avontuurlijke omgeving tussen verschillende doelgroepen
- Toename van het aantal vogelspotters in het gebied.
- Betrokkenheid van maatschappelijke organisaties als de Vogel- en Natuurwacht Flevoland en het GOL een structureler karakter geven.
- (door)ontwikkeling van nieuwe educatieve activiteiten:
 - Een nieuwe speurtocht voor jongere mindervaliden, waarbij De Zeearend (die met dit project toegankelijk wordt gemaakt) een belangrijk onderdeel is.
 - Nieuwe excursiemogelijkheid ‘Varen met de boswachter over het Hoofddiep’. Dit gaat van het Buitencentrum naar de noordpunt van de Driehoek. Daar kun je de uitkijktoren bezoeken en een wandeling maken via het moerasvlonderpad (rondje riet).
 - Ontwikkeling lespakket bovenbouw basisschool waarbij het moerasleven centraal staat. Het gaat dan om onder meer een leskist met materialen en zoekkaarten voor het onderwater- en bovenwaterleven in het moeras. Het moeras was voorheen niet toegankelijk en wordt dat nu wel.
 - Ontwikkeling lespakket Wetland Ecosysteem met voedselpiramide. Een natuurgids gaat op pad met een klas en laat hen in het nieuw toegankelijk gebied zoeken naar onderwaterdieren en planten. Het laten ervaren waarom insecten zo belangrijk zijn voor de opbouw van het voedselweb.

5.6 PROJECTLOCATIE

Het project speelt zich af in de deelgebieden van de Oostvaardersplassen die bekend staan als de Driehoek, Entreegebied en Moerasgebied. De uitkijktoren ligt in de noordpunt van de Driehoek. Een deel van de

avontuurlijke moerasvlonderpaden start bij de uitkijktoren, en loopt feitelijk net buiten de Driehoek door het Moerasgebied. Het andere deel van de moerasvlonderpaden ligt bij het Buitencentrum en ligt in het deel dat we Entreegebied noemen (geen formele naam). De Zearend ligt in de Driehoek.

Onderstaand is een weergave geplaatst van het totale projectgebied met de projectonderdelen.



5.7 PROJECTORGANISATIE EN UITVOERING

Binnen Staatsbosbeheer is er een projectteam samengesteld dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het plan. Het projectteam heeft haar werkbasis in het kantoor van de Oostvaardersplassen aan de Kitsweg in Lelystad.

5.7.1 Interne projectorganisatie

De samenstelling van de projectorganisatie is als volgt.

Interne projectorganisatie	Rol/betrokkenheid
Gebiedsmanager Oostvaardersplassen (S. Bonekamp)	Intern Opdrachtgever
Projectleider Flevoland (J. van Dijk)	Projectleiding
Provinciaal adviseur (I.J. Zwart)	Projectteam
Boswachter Publiek (H.E. Kuypers)	Projectteam

De projectleider is op grond van de door de opdrachtgever gegeven opdracht bevoegd om te handelen namens Staatsbosbeheer met inachtneming van de afspraken over mandatering zoals die van kracht zijn bij Staatsbosbeheer. Periodiek vindt terugkoppeling met de opdrachtgever plaats. Alle zaken waarin de projectleider niet bevoegd is, worden voorgelegd aan de opdrachtgever.

Waar nodig wordt ondersteuning verleend door andere specialisten van Staatsbosbeheer. Dit betreft onder meer:

- Boswachter ecologie: advies over ecologische aspecten, natuurinclusief bouwen, natuurwetgeving.
- Boswachter beheer: beheeraspecten van de nieuwe voorzieningen en de omgeving daarvan.
- Medewerkers Buitencentrum: ontwikkeling van excursies en educatieve programma's bij de nieuwe recreatieve voorzieningen.
- Inkoopadviseur: Advies aanbestedingsvorm, beoordeling inschrijvingen.
- Communicatieadviseur: advies over publiekscommunicatie.
- Projectadministrateur: inrichten en bijhouden van de projectadministratie volgens de daarvoor bij Staatsbosbeheer geldende voorschriften, aangevuld met eisen vanuit LEADER en provincie Flevoland.

Voor overige expertise, waaronder ontwerpen, technische uitwerkingen, en onderzoeken zullen externe partijen ingehuurd worden om de kwaliteit te kunnen waarborgen.

5.7.2 Betrokkenheid en inzet vrijwilligers en maatschappelijke organisaties

Bij de uitvoering van het project zal er nauw overleg plaatsvinden met de betrokken organisaties in het gebied, zoals de Vogel- en Natuurwacht Flevoland en het GOL. Zij functioneren als klankbordgroep voor Staatsbosbeheer en geven vanuit hun kennisgebieden adviezen over de uitvoering van de plannen.

Ook zal er afstemming plaatsvinden met de vrijwilligers in het gebied over de uitvoering van de plannen. Zij staan als vrijwilligers nauw in contact met de bezoekers en weten als geen ander wat er speelt. Zij hebben ook de enquêtes onder de bezoekers afgenomen en zijn de dialoog met hen aangegeven. Uiteindelijk is mede daardoor dit plan ontstaan.

Bij de uitvoering straks zullen de vrijwilligers ook gaan ondersteunen waar mogelijk. Dat zal dan voornamelijk gaan om wat minder complexe werkzaamheden. Dit zal ook in samenwerking met de leveranciers worden afgestemd. Bij de uitwerking van de projectonderdelen is hier al nader op ingegaan.

5.8 KERNDOELGROEPEN

Het plan is om iedereen, jong en oud, met of zonder beperking, de Oostvaardersplassen te kunnen laten beleven. De geheimen die het gebied heeft moeten door iedereen kunnen worden ervaren. Dat is waar dit project over gaat!

Toch zijn er binnen het plan twee doelgroepen waar extra de nadruk op wordt gelegd. Voor deze twee doelgroepen is het niet vanzelfsprekend om de mogelijkheden van de natuur te beleven in het gebied en juist daarom focust dit project zich op hen.

5.8.1 Basisschoolkinderen

In het bijzonder wordt binnen dit plan ingezet op de belevingswereld van kinderen en hun contact met de natuur. Het avontuurlijke moerasvlonderpad dat dwars door het moeras slingert, door het leefgebied van vele dieren maakt dat het voor kinderen een unieke ervaring wordt. Zij kunnen zich als geen ander inleven in dit avontuur.

De combinatie met de nieuwe uitkijktoren, die het gebied vanuit een ander perspectief laat zien, maakt dat het voor kinderen een enorm leuke uitdaging kan zijn om de Oostvaardersplassen te bezoeken. Om hier een sterk fundament onder te leggen worden ook programma's en activiteiten (door)ontwikkeld voor kinderen.

In het bijzonder gaat het om:

- Een nieuwe speurtocht voor jongere mindervaliden, waarbij De Zeearend (die met dit project toegankelijk wordt gemaakt) een belangrijk onderdeel is.
- Ontwikkeling lespakket bovenbouw basisschool waarbij het moerasleven centraal staat. Het gaat dan om onder meer een leskist met materialen en zoekkaarten voor het onderwater- en bovenwaterleven in het moeras. Het moeras was voorheen niet toegankelijk en wordt dat nu wel.
- Ontwikkeling lespakket Wetland Ecosysteem met voedselpiramide. Een natuurgids gaat op pad met een klas en laat hen in het nieuw toegankelijk gebied zoeken naar onderwaterdieren en planten. Het laten ervaren waarom insecten zo belangrijk zijn voor de opbouw van het voedselweb.

5.8.2 Senioren/ouderen die slecht ter been zijn

Het rolstoelvriendelijk maken van observatiepunt De Zeearend is ook nieuw in het gebied en hiermee willen we een lans breken voor de oudere, mindere mobiele, medemens. Het vindt nog te vaak plaats dat zij niet, omwille van hun immobiliteit, overal aan kunnen deelnemen. In de Oostvaardersplassen komt daar nu verandering in, door in samenwerking met Stichting Georganiseerd Overleg Lelystad (GOL) observatiepunt De Zeearend toegankelijk te maken.

5.9 SAMENWERKINGEN BINNEN HET PROJECT

Samenwerking is key binnen dit project. Met draagvlak worden samenwerkingen gerealiseerd en andersom. Vanaf het begin af aan zijn wij actief met alle betrokken organisaties op pad gegaan om dit plan verder uit te werken. Tegelijkertijd zijn deze samenwerkingspartners straks, na realisatie van het plan, ook betrokken voor en verantwoordelijk bij de doorontwikkeling van de projectonderdelen. Het gaat om de volgende organisaties:

- Vogel- en Natuurwacht Flevoland
- Georganiseerd Overleg Lelystad (GOL)
- Camping 't Oppertje
- Provincie Flevoland
- Gemeente Almere
- Gemeente Lelystad
- Stad & Natuur Almere / BC De Oostvaarders

- Visit Flevoland
- Basisscholen Almere en Lelystad
- Vrijwilligers van Staatsbosbeheer (natuurgidsen, bezoekerscentrum, beheer- en onderhoud)

5.10 WET- EN REGELGEVING

Het Kerngebied van de Oostvaardersplassen heeft als Natura2000 gebied een hoge beschermingsstatus als Europees vogelreservaat. Alle ontwikkelingen in het gebied moeten worden afgewogen op de effecten die deze kunnen hebben voor de vogelstellingen die voor het kerngebied gelden. De verwachting is dat de benodigde vergunningen verleend worden, maar aan dit soort procedures zit altijd een risico voor wat betreft de doorlooptijd. In de planning is daarmee rekening gehouden.

Voor de aanleg van de moerasvlonderpaden is een Omgevingsvergunning verleend. Voor de uitkijktoren wordt deze aangevraagd, zodra het ontwerp gereed is. Voor beide onderdelen wordt momenteel een natuurtoets gedaan door een ecologisch adviesbureau, om te bezien of er significante effecten te verwachten zijn op de natuurwaarden. Zo nodig wordt naar aanleiding daarvan ontheffing voor de Wet Natuurbescherming aangevraagd. Voor de aanpassingen van De Zeearend zijn geen vergunningen nodig.



5.11 PLANNING

De planning van het project is als volgt.

Periode	Actie	Status
2019	Ontstaan ideeën en realiseren draagvlak	Afgerond
Najaar 2019 en begin 2020	Bevestiging behoefte en draagvlak + concretiseren plannen	Afgerond
Februari 2020	Indienen projectideeformulier + pitch voor LAG	Afgerond
Voorjaar en zomer 2020	Doorontwikkeling plannen op basis van feedback LAG	Afgerond
December 2020	Bevestiging cofinanciering provincie Lelystad	Afgerond
December 2020	Indienen aanvraag RVO	In ontwikkeling
Maart 2021	Start project	
Februari 2023	Eind project	
Februari 2023	Projectonderdelen gereed en ingebruikname	
Augustus 2023	Verantwoording en afronding	

5.12 PR & COMMUNICATIE

Het is alle betrokkenen eraan gelegen om dit unieke plan en de uitkomsten daarvan zo goed mogelijk onder de aandacht te brengen bij alle beoogde doelgroepen. De uiteindelijke positionering kan worden geladen vanuit het toegankelijkheidsperspectief. Klassen, gezinnen en groepen kunnen nu gezamenlijk de natuur in en de Oostvaardersplassen gaan beleven.

5.12.1 Inzet communicatiemiddelen

De merkwaarde die het Nationaal Park Nieuwland heeft mogen we daarin niet onderschatten. Door ook mee te liften op hun communicatie uitingen kunnen we ons plan nog beter onder de aandacht brengen en ook de noodzakelijke ondersteuning van Leader (bij toewijzing) daarin meenemen. Ook voor de overige communicatiemiddelen kan een bijdrage vanuit Leader benoemd worden

Concreet gaan de volgende communicatiemiddelen worden ingezet:

- Brochure 'Oostvaardersplassen in beeld'
- Website Staatsbosbeheer
- Boswachtersblog
- Buitencentrum Oostvaardersplassen van Staatsbosbeheer
 - Hier starten verschillende wandel- en fietsroutes, tal van excursies en andere activiteiten. En je vindt er een infobalie, winkel en een film- en vergaderzaal.
- Persberichten
- Social Media (Twitter, Facebook en Instagram)

Daarnaast lift het project ook mee op de communicatie van de samenwerkingspartners binnen dit project. Deze samenwerkingspartners zijn in paragraaf 5.9 benoemd. Zij hebben ook baat bij de successen van het project en gaan daar in hun communicatie uitingen ook de nodige aandacht aan schenken.

5.12.2 Communicatiedoelgroepen

De titel van het project 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' laat al zien dat het project zich op een zeer brede doelgroep richt. Toch zijn er een tweetal doelgroepen waar binnen het project,

en dus ook de communicatie, extra aandacht is. Dit zijn de basisschool kinderen en de senioren/ouderen die niet meer zo goed ter been zijn.

In de eerder benoemde communicatiemiddelen zal per doelgroep worden gekeken naar de boodschap die wordt meegegeven. Voor de kinderen zal het zich meer richten op thema's zoals: avontuur, geheimen van het moeras en ontdekkingsstochten. Voor de ouderen zal de lading meer in de richting van de toegankelijkheid en laagdrempeligheid liggen.

In de komende periode zal met het marketingteam van Staatsbosbeheer en het Park Nieuwland verder worden gekeken naar de invulling van de marketingcommunicatiemix.

5.13 CONTROLE, EVALUATIE EN CONTINUÏTEIT

Procesbeheersing is bij een dergelijk omvangrijk project van groot belang. De uitvoerende organisatie, Staatsbosbeheer, is er ook op ingericht om zo effectief mogelijk te werk te gaan. Onderstaand wordt daar op inhoudelijk en financieel vlak een toelichting op gegeven.

5.13.1 Interne controle en evaluatie

De projectleider van het eerder beschreven projectteam is verantwoordelijk voor de inhoudelijke resultaten en voor sturingsfactoren (Geld, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit). De projectleider legt verantwoording af aan de intern opdrachtgever en de financiers. Staatsbosbeheer is gecertificeerd Natuurbeheerder op basis van het Kwaliteitshandboek waarin de werkprocessen (PDCA-cyclus) voor zowel beheer als voor projecten zijn vastgelegd.

5.13.2 Financiële controle en evaluatie

Financieel vindt er een continu controle plaats door een projectadministrateur. Hiervoor wordt binnen de boekhouding van Staatsbosbeheer een apart projectnummer aangemaakt. Op deze wijze vindt de financiële administratie gestructureerd plaats. Na afloop van het project zal dit gecontroleerd worden door externe accountants, volgens een vaste procedure.

5.13.3 Continuïteit na realisatie project

Na uitvoering en realisatie van het project ontstaat er een nieuwe fase voor Staatsbosbeheer. Dat richt zich op de volgende gebieden:

- Promotie voor de nieuwe mogelijkheden in het gebied.
- Doorontwikkeling nieuwe activiteiten
- Inbedding activiteiten in exploitatie

In de paragraaf PR & Communicatie is al nader ingegaan op de marketingactiviteiten die gaan plaatsvinden. De doorontwikkeling van nieuwe activiteiten is een belangrijk onderdeel. Blijven innoveren en samenwerkingen zoeken, om zo'n uitdagend aanbod aan te blijven bieden voor de bezoekers. Dit is ook een terugkomend onderdeel op de agenda van de projectgroep. En tot slot heeft de uitvoering van dit project ook financiële consequenties voor Staatsbosbeheer. Er dient na realisatie rekening te worden gehouden met extra kosten van beheer en onderhoud. Hetzelfde geldt op afschrijven van de nieuwe onderdelen. Staatsbosbeheer heeft deze consequenties op voorhand in kaart gebracht en getoetst. Dit levert geen problemen op voor de toekomst.

6 RECAP DOELEN LEADER FLEVOLAND

In voorgaande hoofdstukken is getracht een zo duidelijk mogelijk beeld te geven van het plan en de overeenkomsten met de uitgangspunten en voorwaarden van het Leaderprogramma. Om deze overeenkomsten overzichtelijk te maken volgt onderstaand een recap van ons plan met de doelen van Leader Flevoland.

6.1 SOCIALE INNOVATIE EN SOCIALE COHESIE

Het project 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' maakt het mogelijk dat meer mensen bij elkaar worden gebracht en elkaar kunnen ontmoeten op bijzondere locaties in de Oostvaardersplassen. Er gaat beweging ontstaan in het gebied!

De Avontuurlijke Moerasvlonderpaden laten de bezoekers een tot nu toe ontoegankelijk gebied ontdekken en neemt hen mee in de geheimen van het moeras. De bezoekers beleven er nieuwe ervaringen die met het hele gezin gedeeld kunnen worden, want het is niet leeftijdsgebonden. Tegelijkertijd versterkt de nieuwe uitkijktoren het gevoel van gezamenlijk het beleven. Naast dat klassen en gezinnen gezamenlijk de uitkijktoren kunnen betreden wordt het voor vogelaars ook een plek van ontmoeting.

Doordat observatiepunt De Zeearend toegankelijk wordt gemaakt voor ouderen die slecht ter been zijn en rolstoelgebonden kinderen wordt niemand meer buitengesloten en krijgt iedereen de kans om de elementen van De Oostvaardersplassen te beleven. Het is niet meer noodzakelijk te wachten op familie en vrienden die wel De Zeearend bezoeken, maar men kan deze na realisatie van het project ook zelf betreden.

6.2 STAND-LAND RELATIES

Met alle projectonderdelen uit het plan gaan we de belevingswaarde van de Driehoek, Entreegebied en Moerasgebied van de Oostvaarderplassen een enorme impuls geven. Met het plan geven we mensen de mogelijkheid om de geheimen van het moerasgebied te ontdekken. Een gebied dat tot op heden nog niet toegankelijk was. Voor iedereen moet het mogelijk zijn om vanuit verschillende perspectieven natuurlijk te kunnen beleven. Dat wordt gerealiseerd door enerzijds het moerasvlonderpad. Dit pad slingert dwars door het metershoge riet, door het leefgebied van verschillende dieren, zoals vele moerasvogels.

Anderzijds wordt aan de noordzijde van de Driehoek een uitkijktoren gerealiseerd, waar vanuit een ander perspectief natuurbeleving kan plaatsvinden. De telescoop maakt het mogelijk nog beter de dieren en planten te kunnen aanschouwen, waardoor de beleving optimaal kan worden ervaren.

Door deze nieuwe bewegingsmogelijkheden aan te bieden in de vrije natuur willen wij mensen uit de steden richting de Oostvaardersplassen laten komen. Deze ontwikkeling is in samenhang met de ontwikkeling van de Poorten Lelystad en Almere, het ontvangstgebied waar de stedeling zijn safari in de natuur gaat starten. Hiermee wordt de drempel verlaagd om de natuur in de directe omgeving van Lelystad beleefbaar te maken.

6.3 RECREATIE PLATTELAND

'Natuurbeleving in De Oostvaardersplassen voor iedereen!' geeft een nieuwe dimensie aan de belevingsmogelijkheden in het projectgebied. Alle facetten binnen het plan maken het mogelijk om de natuur in het gebied nog beter te kunnen beleven. Dit richt zich op het toegankelijk maken van een uniek stuk moeras waaraan een grote educatieve waarde hangt. Met de boswachter gaat ook een educatief programma worden ontwikkeld over dit thema. Op dit moment is dat er wel, maar tamelijk summier. Ook camping 't Oppertje, gevestigd aan de rand van de Oostvaardersplassen onderstreept deze plannen, om de recreatieve voorzieningen uit te breiden. Dit zal ook het toerisme in het gebied een enorme impuls geven.

De projectonderdelen zorgen ervoor dat nieuwe programma's kunnen worden (door)ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn het educatieprogramma voor kinderen met betrekking tot het moeras, een ontdekkingsstocht voor kinderen die rolstoelgebonden zijn en varen met de boswachter. Al deze elementen zorgen ervoor dat De Oostvaardersplassen beleefbaarder zijn dan ooit tevoren!



7 RECAP LEADERCRITERIA

Op dezelfde wijze als met de Leaderdoelen in het vorig hoofdstuk wordt in onderstaand hoofdstuk een recap gegeven van ons plan en de Leadercriteria.

7.1 BOTTOM UP / BETROKKENHEID LOKALE GEMEENSCHAP

Het plan 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' is ontstaan vanuit een gedeelde behoefte van bezoekers, vrijwilligers, organisaties in en om het gebied en Staatsbosbeheer. De Oostvaardersplassen heeft nog zoveel meer te bieden dan het op dit moment doet. De geheimen die het moerasgebied heeft, blijven tot op heden nog onontdekt, terwijl daar op het gebied van toerisme en recreatie een enorm potentieel ligt.

Om de behoefte vanuit deze verschillende invalshoeken daadwerkelijk kracht bij te zetten is actief het veld ingegaan om draagvlak en samenwerkingen te realiseren. Zo zijn vrijwilligers van Staatsbosbeheer de Oostvaardersplassen ingegaan en hebben bezoekers actief benaderd en gevraagd naar hun mening over het gebied, haar (on)mogelijkheden en de nieuwe ideeën. Bezoekers konden een QR code inscannen en kregen zo een vragenlijst. Er was een response van ca. 30 bezoekers, afkomstig uit het hele land.

Daarnaast is in vroegtijdig stadium draagvlak en samenwerking gezocht met de vrijwilligers die actief zijn in het projectgebied, zoals bijvoorbeeld de natuurgidsen. Zij ondersteunen ook unaniem de plannen om het gebied toegankelijker te maken voor publiek. Voor hen werkt het zeer motiverend om nieuwe mogelijkheden te krijgen voor rondleidingen e.d. in nog onbereikbare gebieden. Hun ondersteuningsverklaringen zijn als bijlage toegevoegd.

Ook ondernemers en organisaties in het gebied zijn betrokken en participeren in de plannen. Het moet uiteindelijk een gedeeld plan worden waar alle betrokkenen gezamenlijk hun schouders onder zetten. De betrokkenheid en draagvlak bestaat inmiddels uit de volgende groepen:

- Bezoekers van het park Nieuwland;
- Actieve vrijwilligers in het gebied;
- Ondernemers in het gebied (Camping 't Oppertje en Visit Flevoland)
- De Vogel- en Natuurwacht Flevoland;
- Belangenorganisaties kwetsbare doelgroepen (Stichting Georganiseerd Overleg Lelystad).

Zij hebben allen de behoefte onderstreept om de Oostvaardersplassen toegankelijker en avontuurlijker te maken en hierin gezamenlijk met Staatsbosbeheer in te willen optrekken. Om dit te bekrachtigen zijn behoefte- en ondersteuningsverklaringen ondertekend en toegevoegd aan dit plan.

De vrijwilligers, de Vogel- en Natuurwacht Flevoland en het GOL zijn betrokken bij de ontwerpfasen. Ze denken bijv. mee bij het opstellen van het Programma van Eisen. Ze krijgen de schetsontwerpen te zien en geven daar tips en suggesties over, vanuit hun behoeften en praktijkervaring. Samen komen we tot een definitief ontwerp dat uitgevoerd kan worden. De bouw zelf is een specialisme dat wel aan vakmensen moet worden overgelaten, ook vanuit het oogpunt van veiligheid, aansprakelijkheid etc. Daaromheen worden de vrijwilligers wel ingezet bij het aanplanten van struiken langs de opgang naar de nieuwe uitkijktoren. Dit zorgt ervoor dat bezoekers ongezien kunnen aankomen bij de toren, zonder dat de dieren worden weggejaagd. Deze bosschage levert tevens een bijdrage aan de biodiversiteit voor wat betreft insecten en het vogelleven in het gebied.

Verder worden de vrijwilligers betrokken bij en ingezet voor kleine afrondende werkzaamheden aan het interieur van observatiepunt en -toren. Ook is het idee dat er aan de uitkijktoren, onder bruggen en observatiehutten nog nestkasten en vleermuiskasten worden opgehangen (natuurinclusief bouwen) wat mogelijk met vrijwilligers is te doen.

7.2 EXPERIMENTEEL EN INNOVATIEF

‘Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen’ neemt bezoekers mee in het toegankelijk maken van een tot op heden onbereikbaar gebied. Een gebied waarin onder andere bezoekers, vogelaars en kinderen de natuur op nieuwe en verschillende manieren kunnen beleven en ontdekken en waarbij mogelijkheden worden gecreëerd voor minder validen.

De avontuurlijke moerasvlonderpaden nemen de bezoekers mee in een tot op heden geheim gebleven en onontdekt gebied. Het pad slingert door het metershoge riet, door het leefgebied van verschillende dieren, zoals vele moerasvogels. De bezoeker kan het unieke vogelleven van het moeras van dichtbij beleven. Een intense beleving die nog nergens anders mogelijk is. Daarnaast bieden de moerasvlonderpaden nieuwe mogelijkheden op activiteitsniveau. Zo ontstaan er plannen voor nieuwe excursies en de doorontwikkeling van een educatieprogramma voor scholen in samenwerking met de boswachter. Iets wat er op dit moment nog slechts beperkt is voor het thema moerassen. Op deze wijze willen we de moerasvlonderpaden echt als een Unique Selling Point in het gebied positioneren en hiermee de aantrekkingskracht naar de bezoekers vergroten. Dit wordt nog meer versterkt door de nieuwe uitkijktoren die wordt gerealiseerd. Met de telescoop die hierin wordt geplaatst kan het gebied ook van een totaal ander perspectief worden beleefd.

Het rolstoelvriendelijk maken van observatiepunt De Zearend is ook nieuw in het gebied en hiermee willen we een lans breken voor de oudere, mindere mobiele, medemens. Het vindt nog te vaak plaats dat zij niet, omwille van hun immobiliteit, overal aan kunnen deelnemen. In de Oostvaardersplassen komt daar nu verandering in, door in samenwerking met Stichting Georganiseerd Overleg Lelystad (GOL) observatiepunt De Zearend toegankelijk te maken.

Daarop aansluitend wordt er op dit moment een nieuwe speurtocht ontwikkeld voor minder valide jongeren in het gebied en De Zearend (die met dit project wordt aangepast) speelt hierin dan ook een belangrijke rol.

7.3 VOORBEELDFUNCTIE/KENNISOVERDRACHT

Een optimale beleving in de Oostvaardersplassen voor iedereen, dat is wat wij willen bereiken met het project. Dat doel uit zich in drie verschillende projectonderdelen, die allen weer een verschillende insteek hebben. Er wordt veel aandacht besteed aan het vastleggen van het proces en de resultaten. De kans is namelijk groot dat, bij succes, ook op andere locaties een dergelijk project kan worden uitgevoerd. Om niet twee keer hetzelfde wiel uit te vinden zal het hele proces nauwkeurig worden beschreven en vastgelegd.

Tegelijkertijd staan wij ook open voor kennisdeling naar andere organisaties, want het moet voor eenieder mogelijk zijn om de natuur te kunnen beleven met vrienden en familie. Onze aanpak kan een blauwdruk zijn voor andere initiatiefnemers met soortgelijke plannen.

De overdracht van kennis uit zich ook op een ander vlak, namelijk de overdracht van kennis op de bezoekers. Het toegankelijk maken van het gebied is stap 1, maar daarnaast biedt dit ook mogelijkheden om nieuwe excursies en programma's te ontwikkelen. Zo ontbreekt er in het gebied nog een kwalitatief educatieprogramma voor scholen met het thema moeras. De realisatie van dit project zorgt voor kansen om dergelijke programma's verder te gaan ontwikkelen, waardoor kennisoverdracht plaats gaat vinden naar kinderen.

De uitkijktoren en de vlonderpaden zullen ook bij de al bestaande excursies met de boswachter worden benut. Als je door het rietmoeras kunt lopen, dan kan ook daarover veel worden verteld en getoond door de

boswachter. In de uitkijktoren kun je heel goed de verschillende landschappen laten zien (bos, begraasd gebied, rietmoeras, open water) en toelichten.

Kennis delen heeft ook een de wetenschappelijke kant. De mogelijkheden om te monitoren nemen ook toe door de nieuwe voorzieningen. Monitoringsgegevens worden door Staatsbosbeheer gedeeld via de NDFP (Natuurdatabank Flora en fauna). Ook zetten vogelaars hun waarnemingen zelf al vaak op waarneming.nl.

7.4 IS HET PROJECT GERICHT OP VROUWEN, JONGEREN OF OUDEREN?

Binnen het plan 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' wordt in het bijzonder ingezet op het contact tussen kinderen en de natuur. Een avontuurlijk pad, dwars door het moerasgebied van de Oostvaarderplassen is voor hen een nieuwe dimensie als het gaat om het ontdekken van natuur. Het pad slingert door het metershoge riet, door het leefgebied van verschillende dieren, zoals vele moerasvogels. De bezoeker kan het unieke vogelleven van het moeras van dichtbij beleven. De combinatie met de nieuwe uitkijktoren, die het gebied vanuit een ander perspectief laat zien, maakt dat het voor kinderen een enorme leuke uitdaging kan zijn om de Oostvaardersplassen te bezoeken. Samen met de boswachter wordt een educatieprogramma voor het onderwijs samengesteld met het thema moeras.

Daarnaast zijn oudere mensen een ook een belangrijke doelgroep binnen het project. De aanpassingen van De Zearend zijn in het bijzonder gericht op oudere mensen die slecht ter been zijn. Zo wordt het voor hen ook mogelijk om samen met hun kinderen en kleinkinderen gebruik te maken van dit observatiepunt. Wij willen de Oostvaardersplassen voor iedereen toegankelijk maken en natuurbeleving mogelijk maken.

7.5 HAALBAARHEID

Staatsbosbeheer heeft in Flevoland veel ervaring met de uitvoering van grote projecten. Ook zijn er eerder Leaderprojecten uitgevoerd. Wij voorzien hierin geen moeilijkheden betreffende haalbaarheid en kunnen ook financieel voorzien in het beheer en onderhoud na uitvoering.

7.6 EFFICIENCY EN DOELMATIGHEID

De uitvoering van dit project kan alleen tot stand komen met de bijdrage vanuit Leader. Staatsbosbeheer is een terreinbeherende organisatie die gericht is op het beheer van de natuurgebieden. Evenals bij andere (particuliere) terreinbeheerders is de financiering van het beheer geregeld via onder meer de Subsidieregeling Natuurbeheer (SNL). Voor projecten waarbij wordt geïnvesteerd in natuurontwikkeling en recreatieve voorzieningen is daarom overwegend externe financiering noodzakelijk. Ook voor de Oostvaardersplassen zijn i.h.k.v. het Nationaal Park Nieuwland veel investeringen nodig die deels maar niet volledig uit beschikbare overheidsmiddelen kunnen worden gedekt. De Leaderbijdrage voor projecten waaronder 'Beleef de Oostvaardersplassen, een avontuur voor iedereen!' is daarom van groot belang. De provincie Flevoland heeft daarnaast ook al toegezegd bij te dragen aan het project en de eigen bijdrage is ook gereserveerd voor dit project. Zonder Leaderbijdrage kan het project niet worden uitgevoerd. Staatsbosbeheer heeft ervaring met het uitvoeren van projecten met een dergelijke omvang. Daardoor kunnen financiële middelen efficiënt worden ingezet.